

Obsah

ÚVOD	3
ROZHLAS VE SVĚTĚ	
Zdeněk Bouček: Rozhlasové vysílání ve východních částech Německa	4
Alena Zemančíková: Rozhlasový festival Prix Maruliè	5
Michal Rataj: EBU – ARS Acustica Plenary Meeting, Praha, 3.–6. března 2005	7
Jarmila Kopečková: Speciální zasedání mez. styků EBU, Ženeva, 21.–22. dubna 2005	7
Josef Havel, Jarmila Kopečková: 11. řádné zasedání rozhlasového shromáždění Kodaň 28.–29. dubna 2005	8
ROZHLASOVÁ HISTORIE	
Jana Odrobiňáková: Vznik krajevého štúdia ČsRo Banská Bystrica	10
ROZHLASOVÁ TEORIE A PRAXE	
Vladimír Príkazský: Zakončení ankety na téma: „... další až po písničke“ nebo její pokračování?	14
Jaroslav Bartošek: Mluvní tempo v rozhlase a televizi	15
Jiří Hraše, Jaroslava Nováková: Opravník omylů č. 13	17
Jiří Hraše, Jan Punčochář: Zpravodajské příspěvky soutěžily	18
Řekli... ..	19
OSOBNOSTI – VÝROČÍ	
Petr Adler /Jiří Hubička/	20
Jaromír Dadák /René Vojtovič/	21
Jan Fuchs – Vladimír Príkazský	22
Bohuš (Bohumil) Hradil /Jiří Hraše/	23
Jiří Hraše	24
Jiří Hronek /Eva Ješutová/	25
Miroslav Hršel	27
Alois Klíma	28
Josef Kolář	28
Vladimír Tomeš /Jiří Hubička/	28
Vladimír Vácha /Karel Malina/	29
František Vajnar	30
Karel Weinlich /Zdena Fleglová/	30
Jan Wenig /Rostislav Běhal/	31

TECHNIKA

Martin Zdražil: **Digitální vysílání a jeho vývoj v posledním období** 36

DOKUMENT

Jiří Hraše: **Praxe cenzury ve vysílání Radiojournalu** 38

RECENZE

Jan Punčochář: **Média na pranýři** 57

Josef Maršík: **K teorii masové komunikace** 57

PŘÍLOHA

Šárka Friedlová: **Rozhlasové texty a pořady v knižním zpracování** 59

DO ČÍSLA PŘISPĚLI 61

Úvodem

Už kdysi dávno, před desítkami let poprvé vystrčila své čertovské růžky tendence rozdělit rozhlasové vysílání na několik samostatných sekvencí. Zpravidla se vyčleňovalo zpravodajství a s ním spjatá publicistika, dále „velká“ publicistika a nakonec umělecké disciplíny. Nositelé tendencí argumentovali tím, že technický princip rozhlasového vysílání je sice jen jeden, ale na druhé straně si např. zpravodajská směna a dramaturgie rozhlasových her nemůže rozumět, protože z programového tvůrčího hlediska leží mezi nimi nepřekonatelný příkop. Zpravidla šlo o nechuť porozumět práci kolegů a zdůrazňováním specifík napomáhat k osamostatnění a k lepšímu ohodnocení. Podivné debaty byly obvykle zakončeny konstatováním, že rozhlas je jen jeden a jeho zdravé kondici neprospívá atomizace. Dnes je situace ještě složitější. Existují přinejmenším tři druhy rozhlasového vysílání – komerční, nadační, veřejnoprávní. Protože se někdy k sobě chovají jako konkurenti, chybívá mezi nimi jakákoli vazba. Už nikdo neřekne, že je rozhlas jeden, protože to neodpovídá vlastnickým, formátovým a jiným poměrům. Z hlediska technického a profesního se však zase tak mnoho podstatného nezměnilo. Respektován je pouze první odstředivý aspekt. Když už k sobě necítíme sounáležitost jako rozhlasáci, neopomíjme se na veřejnoprávní úrovni. Mějme alespoň základní povědomí o tom, co dělá vzdálenější oddělení, abychom pak ve zpravodajství netvrdili, že Český rozhlas nemá zkušenosti se seriály a naopak, aby hudebníci ze stanic Praha a Vltava nesoudili hudbu užívanou na Radiožurnálu jen z náročných estetických pozic.

Třinácté vydání Světa rozhlasu je neobvykle štědré na výročí. Není se co divit. Na řadu přicházejí osobnosti, které formovaly úrodná rozhlasová šedesátá léta (jimiž byly zároveň formovány). Je mezi nimi neuvěřitelně pracovitý dobrý duch Sdružení pro rozhlasovou tvorbu a Světa rozhlasu režisér Jiří Hraše a velmi zevrubně pojatá košatá postava Jana Weniga. Stále nám bohužel chybí spolupracovníci redakční rady z oblasti hudební, kteří by obsažněji připomněli významné předchůdce, kteří hudební vysílání vytvářeli a formovali. V historii jsou zakotveny i další stati – Praxe cenzury ve vysílání Radiojournalu, Opravník omylů č. 13 a především obsáhlý popis vzniku krajského studia Čs. rozhlasu v Banské Bystrici (příspěvek kolegyně ze Slovenska). Ze současnosti naopak těžší statistikou doložená studie o mluvním tempu v rozhlase a televizi, glosy o zpravodajských příspěvcích loňských Prix Bohemia a Reportu a závěrečné shrnutí ankety „... další až po písničce“. Technici se ve své rubrice dočtou o digitálním vysílání v posledních letech. Výčet obsahu zbývá dokončit recenzemi tří potřebných učebnic zahraniční proveniencí a úvodními pohledy do zahraničí – kromě zpráv ze služebních cest vám zprostředkujeme náhled na rozhlasové vysílání ve východních částech Německa.

To vše pochází – obrazně řečeno – z našich per. Až dočtete, co vás zaujalo či pobouřilo, použijte naopak vy svá pera.

PhDr. Zdeněk Bouček
předseda redakční rady

ROZHLAS VE SVĚTĚ

Rozhlasové a televizní vysílání ve východních částech Německa

Rozhovor s ředitelkou rozhlasové části stanice Rádio Berlín Braniborsko Hannelore Sterovou

PhDr. Zdeněk Bouček

V poslední době se svět elektronických médií v Berlíně a vůbec na východě Německa hodně přeskupoval. Některé stanice zanikly, jiné se spojily do nových celků nebo se přejmenovaly. Mohla byste nám zpřehlednit současnou situaci?

Hannelore Sterová

Po sjednocení Německa v roce 1990 bylo rozhlasové vysílání v jeho východní části přizpůsobeno federálnímu systému. Vznikl Středoněmecký rozhlas – Mitteldeutscher Rundfunk se sídlem v Lipsku, nyní v Halle, a v roce 1992 se zrodila další federální zastřešující stanice Východoněmecký rozhlas Braniborsko – Ostdeutscher Rundfunk Brandenburg. Spolkovou zemi Meklenbursko a Pomohany pak převzal do své péče Severoněmecký rozhlas Hamburk. Zvláštností braniborského regionu, v jehož středu leží hlavní město, byly dvě stanice – městská – Sender Freies Berlin a Východoněmecký rozhlas pro okolí. Rozhlasové programy, určené Berlínu, byly přijímány na území Braniborska – a naopak pořady Východoněmeckého rozhlasu, šířené na frekvenci pro Braniborsko, překrývaly i hlavní město. Obě rozhlasové stanice záhy pochopily, že je smysluplné a v zájmu věci, aby se spojily. Navíc navzdory všem rozdílům mezi velkoměstem a venkovem sdílely společný okruh televizních diváků a rozhlasových posluchačů. Na základě politického rozhodnutí byl od května roku 2003 ustanoven nový rozhlas Radio Berlin Brandenburg – RBB. Od té doby se SFB a ORB nachází pod společnou střechou. V porovnání s takovými giganty, jako jsou Západoněmecký rozhlas WDR v Kolíně nebo Severoněmecký rozhlas NDR v Hamburku, jsme jen střední stanicí. Bylo to rozumné rozhodnutí dát dohromady dvě malá střediska. Můžeme lépe rozvíjet společný potenciál.

Zdeněk Bouček

Federální rozhlasová síť ARD vlastně propojuje jinak relativně samostatné a někdy značně mohutné zemské či regionální rozhlasové sítě. Přibližte nám vaši roli v této síti.

Hannelore Sterová

Ti velcí jsou Západoněmecký (WDR), Severoněmecký (NDR), Jihoněmecký (SWR) a Bavorský (BR) rozhlas. Zbývající jsou stanice malé až střední velikosti. Úlohou RBB v ARD je ukázat, co se děje zde, v nejvýchodnějších částech Spolkové republiky Německo, přiblížit kulturní dění v Berlíně a v přilehlých regionech. To znamená, že poskytujeme obraz o tom, co je pro zdejší obyvatele důležité i co má pro nás narůstající význam. Jak víte, Spolková země Braniborsko má nejdelší hranici s naším východním sousedem Polskem. Sousedíme také s vaší zemí, a jsme tedy přímo povoláni k tomu, abychom převzali roli prostředníka mezi západní, a jak vždycky zdůrazňuji, novou střední Evropou. V souvislosti s politickými změnami v našich zemích, v bývalé NDR, v Polsku a bývalém Československu, by

se již nemělo hovořit o východní Evropě. Tyto země nikdy východní Evropou nebyly, geograficky se přece nacházejí ve střední Evropě. Východ je jen bývalé politické označení. Jak v televizi, tak v rozhlase v první řadě podporujeme vztahy lidí, žijících v Braniborsku, s lidmi z Polska, Česka, Slovenska až po Maďarsko. Zvláště nyní, po přistoupení středoevropských zemí do Evropské unie, je to naše povinnost. Tyto snahy uplatňujeme nejen vůči posluchačům v našem regionu, ale prosazujeme je i v celoněmeckém vysílání v rámci ARD. Domnívám se, že naším nejdůležitějším úkolem příštích let je ještě intenzivnější prosazování naší účasti na federálním vysílání. Sám jste byl svědkem toho, kolik příspěvků zaznělo na PRIX EUROPA právě ze středoevropských zemí, a s jakou odpovědností a vstřícností se k tomu stavíme. Jsme teprve na začátku, ale již teď máme jistou představu o tom, jakým směrem se bude naše vysílání dále vyvíjet. Po léta už spolupracujeme např. s polským rozhlasem a v této sféře přeshraniční spolupráce musíme být ještě aktivnější. Chystáme se zintenzivnit vzájemnou výměnu zkušeností například v rámci kulturních programů, tam se najdou dobré styčné body, kterým bychom se měli věnovat.

Zdeněk Bouček

Jaký je váš programový profil?

Hannelore Sterová

V současné době připravujeme televizní program pro Spolkovou zem Berlín a Brandenbursko. Základní rozhlasové pořady dodáváme – stejně jako jiné zemské stanice – do celoněmecké rozhlasové sítě ARD. Kromě toho máme sedm svých rozhlasových okruhů – regionální Landeswelle pro venkov a totéž pro Berlín, výlučně zpravodajské InfoRadio, kulturní okruh s klasickou hudbou, rozhlasovými hrami, featury, diskusními relacemi atd. Vedle toho šíříme program pro mladé lidi, další kanál je věnován rockové a popové hudbě, a vůbec nejúspěšnějším titulům posledních třiceti let. Naším zvláštním přínosem je rozhlasové „Multikulti“, usnadňující integraci 185 národností žijících v Berlíně. V rámci tohoto okruhu vysíláme zpravodajství v sedmnácti nejdůležitějších jazycích.

Zdeněk Bouček

Rozhlasový a filmový festival PRIX EUROPE (dříve PRIX FUTURA) se už po mnoho let koná na půdě Radio Berlin Brandenburg (dříve Sender Freies Berlin). Jak si vážíte této tradice?

Hannelore Sterová

Těší mne, že Radio Berlin Brandenburg není jen formálním pořadatelem, ale také organizátorem festivalu. Bez přičinění bývalého Sender Freies Berlin, jmenovitě Leonharda Brauna a Susanne Hoffmannové by Prix Europa nebyla tím, čím je dnes: vrcholným evropským festivalem, na nějž se sjíždějí nejlepší rozhlasoví a televizní tvůrci dokonce z celého světa. Nositelé prestižních cen, kterých byla letos udělena hned desítka za nejlepší

ší televizní dokument, za rozhlasový feature, nejlepší rozhlasovou hru atd. (v posledních letech přibýly i soutěžní kategorie pro webové stránky a on-line programy), považují tato ocenění za velmi uznávanou, ne-li vůbec nejceněnější mediální poctu. Vítězství tu nikdy nemělo

charakter běžného ocenění, laureáty odtud provázela zcela výjimečná pověst, iniciující další projekty, uplatnění, spolupráce i otevírající nové možnosti – a to je také zásluha našeho Radia Berlín Brandenburg.

(Říjen 2004)

Mgr. Alena Zemančíková

Zpráva ze služební cesty na festival Prix Marulič – Hvar, Chorvatsko

Marko Marulič (1450–1524) je nazýván „otcem chorvatské literatury“. Byl to autor zejména spisů s duchovní tematikou a zařadil se mezi významné evropské humanisty a inspirátory náboženských autorů, jako byl Ignác z Loyoly nebo František Saleský, kteří ho hojně citovali ve svých duchovních spisech. Marulič ovšem napsal také několik dramát – mysterií a moralit, také byly nalezeny jeho erotické epigramy – ty se těší zvláštnímu zájmu vědecké veřejnosti. Jeho veršované dialogy a dramata jsou s úspěchem uváděna chorvatskými divadly. Marko Marulič má pěknou moderní sochu ve Splitu ve starém městě kousek od nábřeží na náměstí, obklopeném renesančními domy a de facto začleněným do někdejšího komplexu Diokleciánova paláce.

Rozhlasový festival nesoucí jméno Marka Maruliče má podtext Old Texts Revisited – přihlášené pořady tedy musí rozhlasovým jazykem nově interpretovat staré texty. Pojem text je brán ve smyslu jakýkoli záznam – tedy i hudební nebo výtvarné dílo. Přelomovým datem je rok 1894, kdy se poprvé podařilo bezdrátově přenést zvukový signál. Festival vyhláší Chorvatský rozhlas a zajišťuje redakce rozhlasových her a dokumentů.

Prix Marulič má dvě kategorie – dokumentární a dramatickou, v obou se vyskytují i pořady v podstatě literární, ať už v podobě literárního feature nebo v podobě zvukově dramatické inscenace původně literárního textu, kdy jde o výrazný režijní výklad a většinou značný podíl spoluvůrce – hudebníka. Některé vysoko oceněné literární dokumenty nebo feature se v podstatě podobají našemu modelu Schůzek s literaturou – ať už jde o dokumentární rozhovor s autorem, překladatelem nebo zajímavou scenáristickou kompozici ze starých textů: v tomto smyslu mě okouzlil pořad o životě bratří Grimmů. Účast na Prix Marulič mi vzhledem k mému angažmá v literární redakci potvrdila nutnost vytvářet tento typ literárního pořadu, pracovat s dramatickými a dokumentaristickými principy ve snaze odpoutat literární pořad od podoby informativně vzdělávacího pásma.

Festival – ačkoliv je skutečně mezinárodně obslán – má výrazně evropský charakter, nejen proto, že větší účastníků a pořadů je přece jenom z Evropy, ale proto, že nová interpretace starého textu je silnou evropskou kulturní tradicí, že jako Evropané jsme nepřetržitě vykladači vlastních mýtů a jejich předchozích výkladů, že svou identitu odvozujeme od společných zdrojů, a přitom se neustále dopátráváme vlastních odlišností. V rozhlasových produkcích jednotlivých národů může člověk zaslechnout podobnost v odlišnosti i odlišnost na základě podobných kulturních zdrojů. Pravidelně se objevují rozhlasové inscenace náboženských her a legend o svatých. V oblastech, kde se křesťanská kultura

střetla s islámem a tureckými vpády do Evropy (ale také na jihu Evropy s arabskými), zaznívá silný motiv „zlého Turka“ – právě jeden z motivů, v nichž musí být starý text interpretován z dnešního pohledu, a kde dochází ke konfrontaci mezi německými a francouzskými účastníky festivalu a mezi lidmi ze zemí bývalé Jugoslávie, případně Bulhary a Řeky. Nad jednou takovou středověkou hrou se rozpoutala diskuse mezi kosmopolitním režisérem a dokumentaristou Davidem Zane Mairowitzem z Francie a chorvatskými kolegy: na jedné straně text, známý i z čítanek, uvedený v „kanonizované“ formě – a na druhé straně ostré ohrazení, apelující na odpovědnost za multikulturní soužití v politicky jednotné Evropě.

Otázka potom zní – jak tyto ideologické staré texty uvádět, aby jako součást kulturního dědictví nezmizely a současně aby nebyly pouhou dokumentární citací myšlení své doby, ale živým odkazem?

Uchopený z naprosto jiného konce objevil se problém i v inscenaci německé. Tvůrci hudebně dramatického pořadu Friedrich Schiller a Miles Davis využili současných technických možností a pustili zvukově vyčištěné, ale interpretačně autentické staré nahrávky monologů a básní Friedricha Schillera v podání dávných bardů německých divadel, jako byl Alexander Moissi, na šelakových deskách. Hudebník, zvukař i režisér v jedné osobě Andreas Ammer smontoval tyto staré nahrávky se záběry ze studiové práce s jazzovým trumpetistou Milesem Davisem. Schillerovy verše z Valdštejnova tábora, zejména slavná Reiterlied, doprovozeny ostrým zvukem Davisovy jakoby „polnice“ a netrpělivým jazzovým rytmem, znějí agresivně, arogantně a militaristicky; v kontrastu k tomu ovšem zaznívá ze slovních glos i lhostejnost černého hudebníka k německému klasikovi, kterou Evropan pocítuje jako arogantní také. V roce Schillerova výročí se němečtí tvůrci tímto způsobem vypořádávají s břemenem, které s sebou každý německý absolvent gymnázia nese, a pořad svědčí nejen o kritickém odstupu od klasika, ale též o jeho znalosti. Na druhou stranu obsahuje pořad i významy, které vyplývají ze samotné koláže: Moissiho rétorika zní podobně jako proslov Adolfa Hitlera, a tak teprve nyní, když máme možnost digitální zvukové úpravy starých záznamů do vysílatelné podoby, vidíme, že zvuk nacistické rétoriky se odvozuje od projevu divadelních herců doby ještě před 1. světovou válkou, ale že si možná Moissi ani Schiller přece jenom nezaslouží, aby byli hozeni do jednoho pytle s Adolfem Hitlerem. Mimochodem, kolega z italského rozhlasu potvrdil, že i Mussolini zněl jako záznam italských herců počátků 20. století – kdoví, jak by nám zněl Eduard Vojan, kdybychom si mohli poslechnout záznam jeho hlasu?

Vítězný pořad – Dürenmattova povídka Minotaurus mladé režisérky RBB Beaty Andresové, interpretovaná jako monodrama s rovnomocným podílem hudby, která v pořadu působila jako jediná dramatická element, vytvářející zrcadlové obrazy zrcadlových obrazů – tak, jak o tom pojednává Dürenmattův text. Jediný herec byl současně i zpěvák a raper, inscenace byla excelentně provedena po stránce zvukově prostorové a vyznačovala se strhující energií, přenosnou na posluchače. Pokud jde o text, pak pořad nepřekročil meze literatury – vyprávění ve 3. osobě, pokud ovšem jde o rozhlasovou interpretaci, byla dramatická.

Podobně mě zaujal feature o bratřech Grimmech, kdy byl scénář napsán stylem „pohádky bratří Grimmů“, při striktním zachování autentických dokumentárních citací, bez jediného slova současného výkladu, pouze z dobových materiálů a uměleckých textů. Zvukové řešení pracovalo s hesly Slovníku spisovné němčiny, který byl životním dílem Grimmů, a jemnými „dobovými značkami“ hranými na xylofon. I tady věc stála na přesném a jemném hereckém sdělení.

Také chorvatská hra Psyché, oceněná druhou cenou, vynikala úzce vzájemně spjatou hudební a hereckou složkou – tady šlo ovšem nejen principiálně o drama, ale o rozhlasovou hru, jak jí rozumíme u nás.

V programu ovšem byly i hry, eklekticky používající módní zvuková klíše různých dobrodružných příběhů v žánru fantasy, různé povrchní zvukové čarování a napodobování špatných výpravních filmů – a pro mě kupodivu nejhorší po všech stránkách byla hra z produkce BBC Čarodějův učeň, kde bylo možno slyšet od herců snad všechno od Mickeymouse až po starého Gandalfa. Taky se podivuhodně často vyskytuje dosti primitivně ilustrativní používání zvuků (tukaní do klávesnice, křik ptáků u moře, koňská kopyta apod. – jsou toho plné archivy).

Dokumenty, mají-li dodržet zadání nové interpretace starých textů, jsou na Prix Marulic často cestou na nějaké místo s textem v mysli, pátráním po dnešní podobě tehdejších příběhů a míst a po skrytých významech dávných zápisů. Prostředky k tomu jsou různé, často reportážní (Sachalin sto let po Čechovově zprávě), někdy myslifikáčnické jako vítězný kanadský dokument Chrise Brookse Svatého Brendana pouť do zaslíbené země, kde autor s pomocí jakési jím vymyšlené cestovní agentury plánuje turistický výlet do ráje. Staré texty v dokumentární kategorii jsou nejrůznější: duchovní spis z 6. století, albánský kánon krevní msty nebo Čechovova medicínsko-sociologická zpráva nebo Talmud. Dokumentární kategorie byla letos vynikající, rejstřík prostředků se rok od roku rozšiřuje. Výlety s Vltavou by v této soutěži klidně obstály i zaujaly – podobný pořad (i stopáž) přivezli Dánové k Andersencovu výročí, byl ale velmi jednostranný a celkem nudně udělaný.

Z ostatních témat – pro představu, co vše může být „starým textem“ – zaujal dokument zkoumající realie někdejší zprávy Antona Pavloviče Čechova o ostrově Sachalin (Austrálie), literární feature berlínského rozhlasu o životě a díle bratří Grimmů (člověku až zatrnulo

nad podobností obého s životem a dílem třeba našeho Karla Jaromíra Erbena a dalších příslušníků generace, které u nás říkáme obrozenecká, ale v Německu pouze romantická), rovněž literární dokument o novém německém překladu Tristana a Isoldy, polidšťující „wagnerovskou“ verzi z výšin ideálu na obraz lidské lásky a bolesti, nebo polský dokument o legendě o svatém biskupu Mikuláši a o tom, jak byla komerčně rozměněna na haléře a nakonec přestrojena za globálního Santa Klause.

Byvší požádána o účast v porotě, vyhověla jsem přes svoji – podle mého – ne zcela dostatečnou angličtinu, bylo to namáhavé, ale pokud jde o třibení poznatků o rozhlase jako tvůrčím médiu pochopitelně velmi produktivní. Komorní charakter festivalu umožňuje blízký profesní i lidský kontakt s kolegy odjinud, což mi připadalo obzvlášť cenné.

Pokud jde o naši hru, slyšela jsem sama – a pak musela akceptovat i v diskusi, – že realizace vyčerpala většinu prostředků zvukového řešení v první třetině a pak už je jen vkládala do textu, a taky že ne všichni herci byli úplně pravdiví. Tohle ovšem slyšíme u našich rozhlasových her velmi často a když si vzpomenu na průběh natáčení v Plzni, znovu se dívám, co vlastně plzeňští herci čekají od své profese a kam pořád na tom malém městě spěchají, že nemají trpělivost pozorně vyslechnout výklad a trochu víc zkusit (výjimky potvrzují pravidlo). Abych ale nebyla nespravedlivá k režii, cítím, že u nás i proces dramaturgické přípravy trpí spěchem a nedostatkem soustředění.

Precizností dramaturgie, režie i herectví vynikaly všechny (až na jeden) německé pořady z různých spolkových zemí v obou kategoriích, po zásluze taky byly oceněny.

Pokud jde o další zajímavosti, tak nejvzdálenější osobně přítomní autoři pořadů byli z Austrálie a z Kanady (oba s výborným titulem), nejlepší pracovní podmínky co do množství frekvencí a personálu mají asi Norové, dobrá středoevropská tradice je slyšet u všech představitelů bývalé Jugoslávie od Bosny a Makedonie po Slovinsko, i když jejich pořady mají velké výkyvy ve stylu. Výborní, se silným humanistickým nábojem byli letos Srbové (a vzpomínám si, že i v Berlíně). Jako evropská velmoc kulturního – od konzervativně precizního po výstředně nekonformní až klaunsky provokativní – rádia se ukazuje Německo, zejména spolupráce jeho slovesných a hudebních tvůrců. Nejspíš v tom jsou i finanční možnosti, ale bez náležitého sebevědomí, sebedůvěry a společenské i umělecké autority „veřejného“ rádia by ani ty nedokázaly vyrobít talent a dovednost.

Důležité je také připomenout, že příležitosti ke kolegiální diskusi typu naší přehlídky Bilance a soutěže Report nejsou jinde zdaleka samozřejmostí. A že se do mezinárodní soutěže dostávají pořady úplně běžné produkce, o kterých diskutovat přináší rozpaky, jejichž tvůrci však se k jiné kritické reflexi nedostanou. Na Prix Marulic však nikdo trpělivost neztrácí a patroni festivalu na sebe berou i úkol udržovat a vyhledávat nové kontakty a pěstovat mezinárodní rozhlasovou kolegiálnítu.

Mgr. Mgr. Michal Rataj, hudební režisér PC

EBU Ars Acustica Plenary Meeting, Praha, 3.–6. března 2005

Jsou tomu již tři roky, co se ČRo aktivně zapojil do práce v mezinárodní skupině EBU Ars Acustica. Od prvního mítinku, jehož se ČRo statutárně zúčastnil (2002, Madrid RNE, delegát Michal Rataj), se uvnitř ČRo odehrála řada programových aktivit, které by v kontextu proběhnuvšího mítinku bylo dobré stručně shrnout:

1/ vznik dramaturgické řady **Radioateliér** a **Prem-Edice Radioateliéru** již třetí rok systematicky mapují nejnovější dění v oblasti současného zvukového umění v Česku (téměř 30 premiér, několik pink-offers, české produkce odvysílané ve více jak 15 zemích, zahraniční dokumentární cykly o situaci současného radioartu v Česku ve WDR, SR, RBB, DLR, ORF ad., dvě vydaná profilová CD + dramaturgická účast na současné DVD edici ČRo 3 – Vltava, reflexe v českém odborném i denním tisku atd. atd.).

2/ Díky aktivní účasti na práci skupiny EBU Ars Acustica proběhlo v lednu čtyřhodinové živé satelitní vysílání (Art's Birthday Party 2005,) propojující více než deset produkcí po celém světě vč. Japonska a Kanady. Celý projekt byl na proběhnuvším mítinku zástupci EBU zhodnocen jako vysoce kvalitní, velmi úspěšný a bylo vysloveno přání ustanovit novou tradici takovýchto **EBU radio-bridges**.

3/ Vlastní mítink lze tak chápat jako vyústění několikaleté intenzivní práce v oblasti akustických umění v Česku a jako impulz k rozvíjení oblasti, již se v současnosti žádný další subjekt v Česku nevěnuje. Budiž zdůrazněno několik klíčových bodů z uplynulých dní:

A) Neodmyslitelnou roli Mezinárodního odd. ČRo v organizaci zázemí celého mítinku, které bylo všemi zúčastněnými hodnoceno jako „jedno z doposud nejlepších“.

B) Velký mezinárodní úspěch dvouhodinového živého vysílání ze Studia A, v němž byly českým posluchačům představeny klíčové světové trendy

v oblasti radioartu a akustických umění. **Studio A** opět (poprvé při Art's Birthday Party) zazářilo jako „světové“ studio, což našim zahraničním hostům zjevně neuniklo. Rád bych vyjádřil díky **kolegům z techniky** (za pomoc při realizaci vysílání) i **celému produkčnímu týmu**: živé vysílání se setkalo s obrovským mezinárodním úspěchem, což je – myslím – docela dobrá vizitka.

C) Účastníci i zástupci EBU přijali v ČRo realizovaný 5.1. projekt pro prezentaci celé skupiny Ars Acustica na EBU Radio Committee v květnu v Kodani. Jde o **5.1. remix společného vysílání Art's Birthday Party ze 16. ledna 2005** (viz poslechy 30. března 2005 organizovaný PC). Jsem rád, že tento projekt měl úspěch, že má ČRo možnost prezentace na tomto nejvyšším fóru EBU, a rád bych v této souvislosti:

– poděkoval L. Hurníkovi za to, že celý projekt přijal do vysílání

– poděkoval P. Balíčkoví za nezištnou spolupráci při jednorázovém finálním zajištění 5.1. masteringu ve Studiu A

– apeloval na management, aby se pokusil zajistit takové technické zázemí, které nadále umožní podobné projekty realizovat na profesionální úrovni ve studiích ČRo, a nikoliv v privátních podmínkách domácích studií. 5.1. jako standardní multikanálový formát je horkým tématem nejen na úrovni různých platforem EBU.

Aktivní účast ČRo na práci ve skupině EBU Ars Acustica je účastí s jasnou dlouhodobou vizí, které je těsně spjata se současným děním na domácí umělecké scéně v širokém mezinárodním kontextu. Je to producentská rovina, která je velmi „veřejnoprávní“, velmi potentní a která by i nadále měla růst.

Mgr. Jarmila Kopečková, vedoucí MO

Speciální zasedání mezinárodních styků EBU – Ženeva, 21.–22. dubna 2005

Zasedání řídila vedoucí pracovní skupiny mezinárodních styků pí Christiane Veiglová (ORF).

O aktuálním vývoji v EBU hovořila programová ředitelka pro rozhlas EBU paní Raina Konstantinová. Zdůraznila nutnost aktivního obhajování veřejnoprávního vysílání, zavádění digitálního vysílání. Velmi kladně bylo hodnoceno Multi Media Meets zorganizované v březnu t. r. v Ženevě. Rozšířila se a stabilizovala programová výměna, značný nárůst měla hudební výměna. V loňském roce jen počet „růžových“ nabídek stoupl na 2421 a objednávek z jednotlivých rozhlasů na 24 700. Rozšířila se spolupráce i mimo Evropu – Amerika, Austrálie a v poslední době se pokoušejí navázat spolupráci s Čínou. Vznikly nové projekty, zavedla se nová technologie stahování koncertů – MusiPop. Pokud

by některý rozhlas navrhl projekt, který by zajímal minimálně ještě šest dalších členů, může být financován z prostředků EBU. Doporučila vzájemnou spolupráci mezi jednotlivými rozhlasem, předávání zkušeností ze zavádění nových technologií atd.

Zdůraznila důležitou úlohu mezinárodních styků v jednotlivých rozhlasem, komunikaci, operativnost při vyřizování důležitých dotazů a předávání informací příslušným útvarům v jednotlivých rozhlasem. Je třeba aktualizovat změny v odděleních na webových stránkách EBU. Ve spolupráci je třeba postupovat podle dohodnutého dokumentu Code of practice in Exchange and Assistance. Některé organizace se obracejí přímo

na jednotlivá sportovní oddělení nebo hudební redakce. Je třeba informovat odd. mezinárodních styků, aby byla zajištěna koordinace.

Velmi důležitá je spolupráce při dojednávání rozhlasových vysílacích práv jak v oblasti sportu, tak i v případě hudby. Hledají se ve spolupráci s právním oddělením EBU stále cesty, jak co nejlépe využít práva vyjednat.

Tři zástupci členských rozhlasů – Radio France, RTR a Českého rozhlasu prezentovali úlohu mezinárodních styků ve svých organizacích.

Zpravodajství a sport

Vedoucí úseku zpravodajství a sportu EBU p. Javier Tola informoval o koordinaci zpravodajských událostí a sportu v jednotlivých zemích. Diskutovalo se o úloze tzv. **Host broadcasteru**. V případě důležitých akcí v jednotlivých zemích je nutné úzce spolupracovat s EBU. Zdůrazněna vzájemná bezplatná technická pomoc při bilaterálních zpravodajských a sportovních akcích. Doporučena maximální kontrola ještě před sportovními zápasy (linky Telecom, akreditace, informace vlastní sportovní redakce o účasti zahraničních kolegů atd.).

V další části jednání bylo vytvořeno šest skupin, kde se diskutovaly běžné pracovní problémy ať v otázkách hudby, sportu, právních záležitostí atd. Byl stanoven v každé skupině jeden mluvčí, který potom přednesl sumarizaci těchto problémů, připomínek, případně úspěchů nebo dobrých zkušeností z pořádaných akcí.

Další den (22. dubna) se podrobně projednávala hudební problematika.

Hlavní zprávu přednesl p. Pierre – Yves Tribolet, vedoucí Euroradia/Classic – a to o veškerých aktivitách hudební skupiny, o jejich koordinaci členy pracovní skupiny hudebních expertů. Názorně ukázal, jak se každý může dostat k dokumentům ze zasedání pracovní sku-

piny, jak pracovat s MUSem, MusiPopem atd. Informoval o posledním jednání s asociací hudebních nakladatelů, se kterými uvažuje uzavřít hromadnou smlouvu ve věci plateb za hudební materiály. Zdůrazněna NUTNOST a POVINNOST hlášení vysílacích termínů nabízených koncertů. Na základě těchto hlášení některé rozhlasové zpětně platí za hudební materiály.

Zprávu o aktivitách Eurosonic/Radia Plus představil p. Laurent Marceau. Tato sekce zahrnuje nabídky rocku, popu, world music, folkloru atd., dále Radio Drama, Lokální a regionální rádio a jiné aktivity.

Robert Cutcliffe, vedoucí technického oddělení, prezentoval proceduru sítě Euroradia. Zdůraznil, že zaslání koncertů na DAT končí – EBU přijímá nahrávky pouze na standardním CD, DVD nebo zaslání prostřednictvím počítače (flac). Pracuje se na nové možnosti – Windows Pentium – program dodá EBU dB power AMP software, – kdy jednu hodinu koncertu bude možno zaslát za jednu minutu.

Marco de Giorgi informoval o situaci v oblasti XTRadio a MusicPop.

Od 1. července 2005 mohou již všechny organizace využívat tento systém. V současné době se ještě hodně koncertů zasílá na DAT a CD.

VOLBY do pracovní skupiny

Paní Christiane Veiglová byla zvolena na další dvouleté období vedoucí skupiny.

Dále jako členové byli zvoleni: L. Lorenzoni, RAI, Uta von Reeken, BR, S. A. Landström, SR, H. Weikricht, BBC, C. Ema, RNE, S. Kubičková, SKSR, Ch. Maillard, RF, R. Martins, RDP, D. Santa, ROR.

Bylo dohodnuto, že se plenární zasedání bude konat každý rok – jednou bezprostředně v době konání zasedání zpravodajství a sportu a podruhé bezprostředně po zasedání skupiny hudebních programů, a to z důvodů finančních.

**PhDr. Josef Havel, ředitel úseku programu,
Mgr. Jarmila Kopečková, vedoucí MO**

11. řádné zasedání rozhlasového shromáždění Kodaň 28.–29. dubna 2005

Zpráva ze zahraniční služební cesty

Zasedání zahájil prezident rozhlasového výboru p. Nicholas Kenyon z BBC. Dále účastníky přivítal p. Leif Lonsmann, ředitel Dánského rozhlasu a ministr zahraničních věcí Per Stig Moller.

N. Kenyon informoval o jednotlivých jednáních rozhlasového výboru, dále prezentoval zprávy z 24 členských rozhlasů, mezi nimiž i z Českého rozhlasu za minulý rok. Souhrnný materiál je k dispozici v MO.

P. Y. Tribolet, vedoucí Euroradia/Classic – informoval o aktivitách skupiny Ars Acustica.

Profesionální diskuze

První část byla věnována tématu „Veřejnoprávní servis pod tlakem“.

V této části vystoupili Ch. Nissen, konzultant a bývalý generální ředitel Dánského vysílacího sdružení,

A. Masné, zástupce generálního ředitele pro strategii a vývoj – Radio France, E. Hernaiz, generální sekretář Španělského rozhlasu a televize. Některé z příspěvků jsou k dispozici v MO.

Druhá část byla věnována **Stanicím pro mladé – na téma Provždy mladý, nejlepší výsledky, nové přístupy**.

Proběhly následující prezentace:

Stanice Eins Live, WDR Köln – Jochen Rausch – existuje již deset let – hudba je primární – méně zpravodajství, ale uvádějí nejnovější zprávy, zajímavosti a informace, dotazují se, co posluchači chtějí poslouchat. Jsou v neustálém kontaktu s mladými, pořádají akce, které je zajímají, hlavně musí být vždy při tom, když se něco děje, dbají na výběr perfektních moderátorů, nut-